

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen minden nap reggel.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	Főszerkesztő: Dr. VARGA LAJOS. Felelős szerkesztő: SZATHMÁRY ZOLTÁN.	Egyes szám ára 4 fillér. — SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: — Arany János-u. 2. sz. Telefon 42.
Helyben: Félévre 6.— K. Negyedévre 3.— K. Vidéken: " 9.— " " 4.50 "		

48 és 67.

— aug. 8.

Nem hisszük, hogy volna Magyarország tisztességesen érző és gondolkodó jó hazafi, aki legyen bár a mindennapi politikában bármelyik pártállású, de végső céljában ne az lenne a törekvése, hogy országunk független, önálló nemzeti állam s abban a nemzet boldog legyen.

Nem azért vagyunk azonban magyarok, hogy e cél felé való törekvéseinkben egy uton haladjunk. Sőt nagyon is elágaznak azok az utaink, amelyekeken pedig mindnyájan egy ugyanazon célhoz akarunk eljutni.

Szó sincs róla, másban sem lehetünk csálhatatlanok, de legkevésbé tudhatjuk a bizonyosat előre a — politikában.

Ma még mindig két nagy uton megy előre — céljai felé — országunk közönsége.

Az egyik a negyvennyolcas eszmék és elvek által, másik a hatvanhetes kiegyezés által kijelölt uton.

A hatvanhetes uton teljes harmincnyolc esztendeig tévelygett és bandukolt a nemzet s harmincnyolc év után azon vette magát észre, hogy valódi céljaitól még távolabbra van, mint harmincnyolc év előtt.

Keserves volt a három-négy évvel ezelőtti történet kiábrándulás. A vele jött szenvedésünket nem feledi el sok-sok nemzedék se.

Battonyán a minap azt állította Návay Lajos dr. képviselőházi alelnök, hogy tagadhatatlan országunknak negyven év alatt történeti tényleges előhaladása. Nem lehet, hogy másként értse ezt Návay, mint hogy gazdasági téren lett valamelyes előhaladásunk, de csakis gazdasági téren. És az se lehet, hogy egyben ne gondolt volna arra is, hogy sokszorta nagyobb, láthatóbb s jelentősebb volna ez a haladásunk, ha a hatvanhetediki kiegyezéssel Ausztriához nem volnánk nyűgözve. Azt meg Návaynak is kell látnia, hogy közjogi téren sokat veszítettünk hatvanhét óta, sokkal hátrább vagyunk, amint akkor voltunk. A hatvanhetes alap sok azelőtt már meg volt jogunkat sorra konfiskálta.

Hatvanhét óta fokozatosan növekvő volt azok tábora, kik a kiegyezés — szinte végzetes — hibáit belátták. Az elmúlt néhány esztendő pedig szinte egyszerre felnyitotta a magyar nemzet szemét. Mindenki látta, hogy az addig követett hatvanhetes ut nem a boldogulás, hanem a nemzet romlása felé vezet a magyart.

Nemcsak elvekkkel, hanem a

természet legelemibb törvényeivel ellenkezik ez az állapot, amelyben bennünket Deák Ferenc kiegyezése tart.

Megvagyunk győződve, hogy ha akik ma hatvanhetesek, szintén a negyvennyolcasok táborába lépének, ha így mindnyájan egy uton haladnánk, országunk függetlensége s nemzetünk boldogulása hamarabb jönne el.

Nem monopolizáljuk az elveket, sem elvteleneknek, sem kevésbé hazafiaknak nem mondjuk azokat, akik még ma is biznak a — hatvanhétben.

De meg kell vallanunk — csodáljuk azt a nagy bizalmat s azt a fanatikus reményt, mely még ma is Návayékban él.

Hisz ezt a bizalmat négyévtized tapasztalata cáfolja s ezt a reményt ez a tapasztalat már-már alapjában össze-vissza törte.

Magyarország csak a tiszta personál unió alapján boldogulhat. Amikor akaratát, erejét s tetteit másik hozzákapcsolt állam érdekei nem befolyásolhatják és nem akadályozhatják.

Addig, míg az Ausztriához való közjogi kapcsolatban a birodalom biztonságának és együtt maradásának az előfeltételeiről való állandó „gondoskodás” képezi kormányaink főfeladatát és még olyan

Levelek.

Tizenkilenc selymes, hófehér levélke, Szerelem színével: pirossal átkötte. Itt fekszik előttem, csomagolásra vár, Annak, aki írta, visszaküldhetem már.

Ti édes, ti kedves, illatos levelek! Vajjon mért oly nehéz bucsuzni tőletek? Zokogva, sóhajtván mért borulok rátok Irótokra átkot óh, mért nem kiáltok!

Ady Mariska.

Egyszerű történet.

— A „Debreczen” eredeti tárcája. —

Ott ült az ütött-kopott fakó asztalnál, feje odacsuklott a mellére. Egész valója viharzott. Agyában egyfelől az alkotás ihlete munkált, de ott zakatolnak mellette a gondok és aggodalmak.

A kis szobában az emberi nyomorúság és szegénység tetőpontját érte el. Fagyos, dermesztő hidegben mardos az éhhalál kinja.

Halvány, nyulánk asszony elzülve, elrongyolva, hajolt a kis csecsemő bölesőjére. Mosolygott, gögicsélt, apró kezeivel játszott. Az ő tápláléka elemésztette végleg anyja

életerejét. Már könyei is kiszáradtak a halvány asszonynak.

Nem tudott a nyomorból a földről elmenekülni, mint férje, kit eszméi, gondolatai, ábrándjai egy más világba ragadták, de csak néhány pillanatra, mert a nyomorúság visszahívta a felhőkbe, vagy az alkotott és előtte lebegő képeket karon fogta az az elzülött, elnyomorodott halvány asszony.

A nő kőznapi lélek volt. Nem értette meg férjét; a legtöbb nő nem érti meg. Az írók, művészek közös sorsa ez. Nagyratörő álmok tüntetik el a nyomorúságot előle, de a nő szemrehányásai, panasza, foszlányokká semmisítik e képeket.

— Még egy dijnokságot sem tudsz szerezni, akkor legalább volna betevő falatunk.

Az összetöpreődött, elnyomorodott férfinak egész lelkét összeégette ez a szemrehányás. — Undorodott attól az eszmétől, hogy hivatalát vállaljon és hűtlen legyen a muzsához.

Megkísértette, csuszott-mászott azoknál a hatalmasoknál, kiket ostorozni kellett volna; amit hálából egyenesen hagyott a nyomor, azt meggőrbítette a hajlongás. Megtagadta elveit a kenyérért és nem kapott kenyeret.

Nem volt már annyi ereje, hogy írni tudott volna. Kiszáradt belőle az akarat, a

tette képesség; mikor megfogta a tollat, a keze elbénult.

Irni, írni, de hová. Érezte, ismertelángesztét, de a világ nem akarta az felismerni. Még az írásból sem merítetett vizsgálatást. A kétségbeesés tépte szívéit.

Menni, menekülni, de hová. Szívesen kifutna ő a világba, gázolná mezíten lábball, hajadon fővel a tővist, csak hogy megszabaduljon a nyomor e kínzó élőképétől. Ha a világból ki tudna is futni, még akkor is tovább kergetné egész az enyészeti a nő szemrehányása:

A férfi ijedten kapott lázas homlokához. Koldulni, mintha nem kísértette volna meg ő a koldulást. Sem vak, sem sánta, sem félkezű nem volt.

Nem hiszik el nyomorát. Elveinek, eszményinek diadalra kell jutni, borostyánt fog egykor viritani a koldusbot. Az eszme tuléi az időt, csak az ember vész el az időben nyomtalanul.

Agyában képzelete megalkotta már a nagy munkát, de a kenyér, a keserves kenyér, ami ninesen, martir halállal fenyegette, melybe másokat is beleránt. Hát ez nem gyilkosság?

— Ha elhagynálak, — családom ugyanis ellenezte házasságunkat — meg volna minden. — Kis gyermekünk nem fázna, nem

közös ügyekről beszélhetünk, melyeknek az elintézésénél „egyrészt a magyar korona országai, másrészt a Felső több országai és tartományai alkotmányos befolyása” is biztosított: addig nem lehet független, önálló ország a mi országunk. Mert míg ez lesz a törvényes kormányzási alap — ami pedig a hatvanhetedik kiegyezésnek kiindulási pontja és alapelve — addig Magyarország nem függetlenül, hanem — amit pedig sok törvényünk kíván — más tartományok módjára igazgattatik és kormányoztatik.

Még inkább veszélyezteteti aztán fejlődésünket, hogy ebben a kapcsolatban ami érdekeinket mindig-áldozatul kell dobnunk nemcsak a „birodalom” biztosságának és együtt maradásnak, hanem a hozzánk kötött másik állam érdekeinek is. Mert ezek az elsők, a mi érdekeink mindig maradhatnak kiegyezési törvény által teremtett s fenntartott áldatlan szövetségben.

A táborban, mely a negyvennyolcas eszmék és elvek útján igyekszik hazánk boldogítására, ma már a nemzet tulnyomó többsége van együtt. Ez uton a sikeresebb és gyorsabb haladást gátolja, hogy még mindig vannak tekintélyes államférfiaiink, kik a hatvanhetes utat találják célravezetőnek. Széthuz így az erő, melynek pedig ily nagy cél elérésére egyesülnie kellene.

Politikai hírek.

Brankovics utóda Zmejanovics lezz.

A megüresedett károcai patriarkátus betöltése érdekében már is nagyarányú mozgalom indult meg a hazai szerbtség körében s hol egyik, hol másik püspök nevét hozzák forgalomba. Tudvalevőleg hat szerb püspök van: Nikolics Miron pakráci, Gruics Mihály károlyvárosi, Letics György temesvári, Bogdanovics Lucian budai, Seviics Mitrofan bácsi és Zmejanovics Gábor verseci püspökök.

éhezne, nem fetrengene e vásott vacokban. — A nő szerette, de nem tudott lemondani a szemrehányásról, mintha ezzel segített volna a helyzeten; pedig csak nehezítette a sorsot, megölte a kenyerszerzés ötletét, ha létezett volna is abban az elfáradt agyban.

Ha elhagynál... Ha elhagynál. Asszony vagy, gyenge vagy, nincs erőd. És felhánnyod szerelmedet, ami ide kísért engem a nyomorba. Jól van, majd elhagylak én. Nekem van erőm, én úgy szeretlek, hogy le tudok érteni mondani.

Igy töprengett magában az irányát, helyét meg nem találta szerencsétlen írónak, Látnok Sándor, lehullva abból a magasból, hova álomképei ragadtak.

— Jól van Sarolta, még megkísértek egy utolsó lépést, megmentelek benneteket, nem fogtok éhezni, nem fagyos szobában dideregni.

A nő arcára remény sugára derült. Nem értette meg ezt a kijelentést. Ő inkább arra gondolt, hogy olyan eszmére akadt, mely sikerülni fog. Boldogok, megelégedettek lesznek. Szemeivel hosszan tekintett a semmisségbe, mintha kereste volna ezt a boldogságot...

A merengés álomba ringatta. Fejét az asztalra ejtve elaludt.

— Látnok Sándor nézte, nézte, sokáig

Ezek közül a két elsőnek székhelye Horvátországban van s így megválasztásuk nem valószínű, mert a kongresszus mindig figyelemmel volt arra, hogy magyarországi püspökből legyen patriárka. Letics és Bogdanovics rokonai az elhunyt főpápnak, tehát nem bírják a radikális többség bizalmát. Marad tehát komoly jelölt Seviics és Zmejanovics, akik közül kétségtelenül Zmejanovics Gáboré lesz a dicsőség.

A székely ügyek új vezetője. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter Balogh Vilmos államtitkár ezen állásra történt kinevezetése folytán a székely földmivelő nép gazdasági felségélyezésére irányuló tevékenység vezetésétől, megbízatásában kifejtett kiváló szolgálatának teljes elismerése mellett, saját kérelmére felmentette és e tevékenység vezetésére Kazy József miniszteri tanácsost bízta meg.

A nemzetiségek játéka.

— Fővárosi tudósítónktól. —

— augusztus 8.

A horvát lázongással egyidejűleg megindult a románok mozgolódása is. A románok mind nyiltabban gravitálnak Románia felé és már nem elégsznek meg az érzelmi közösség folytonos hangoztatásával, de mozgolódásuk az összeesküvés szimptomáit mutatja. Lelehetlen ebben a párhuzamos feszkelődésben bizonyos megállapodásszerű egyöntetűséget föl nem fedezni.

Nem pusztá véletlen az, hogy amikor a horvátok nyilt pártütökként állnak ki a politikai küzdőterre, a románok is előállnak az ő ismert ábrándjukkal és a jövő Dákóromániájának festegetik rózsaszínű képét. A nagyhorvát és nagyromán — mozgalom egymástól támogatva halad egy ugyanazon cél felé.

Magyar szempontból ez a párhuzamos akció nemcsak sérelmes, de határozottan veszedelmes és kihívja a legenergiusabb visszautasítást. A minap a román nemzetiségi politika legöregebb vezetőjének Papp Györgynek hetvenkötödik születése napját ünnepelték Ilyósfalván. A családi és politikai ünnepre Romániából több országgyűlési képviselő jött el, hogy a Nagyszebenben megtartandó oláh nemzetiségi gyűlés felől tanácskozzék. A miniszteri rendelet ellenére össze-

ülő oláh nemzet gyűlés dolgába tehát idegen állam alattvalói is beavatkoznak. Egész sereg történt az ilyéfalvai „ünnepen” a törvénysértéseknek, amelyek külön-külön is provokálhatták volna hatósági beavatkozást.

Ezuttal még nem alkalmazták az oláh „vendég” urakkal szemben a tolonckosít, de egy legközelebbi alkalom provokálhatja a legerélyesebb beavatkozását a türelmes hatóságnak.

Elvégre a tüzzel való folytonos játszadozás lehet gyermek-gyönyörűség, de végre is a megégés veszedelmével jár.

Városháza és vármegye.

A szervezeti szabályzat. A belügyminiszter tegnap arra kérte a polgármestert, hogy Debrecen ma érvényben levő szervezeti szabályzatának két példányát küldje fel neki. A polgármester bejelentette a tanácsnak e kérelmet. A tanács elrendelte a szabályzatnak száz példányban való kinyomatását s e példányok közül juttat fel kettőt a miniszternek.

Polgármesteri értekezlet Kolozsvárt. A polgármesterek rendes évi értekezletüket az idén Kolozsvárt tartják meg szeptember havában. Szavacsina kolozsvári polgármester tegnap két értekezleti indítványt küldött meg Kovács József polgármesterünknek.

Jóváhagyott zárószámadás. A belügyminiszter az 1904. évről szóló városi zárószámadást, hosszas fel- s leiratozás után végre jóváhagyta s erről tegnap a polgármestert leiratban értesítette.

A birtoknyilvántartó hivatal helyisége. Régi panasz, hogy Debrecen városi birtoknyilvántartó hivatalának helyiségei szűkek. Szűkek nemcsak a közönség befogadására, de maguk az ott dolgozó hivatalnokok számára is. Csóka Samu tanácsnok előterjesztést tett tegnap a hivatali helyiségek kibővítése tárgyában s a tanács elhatározta, hogy a szomszédos helyiség bérlete lejártával ezt is a hivatal céljaira engedni át.

A júliusi adóbefizetés. Debrecen város lakossága a múlt hó során állami egyenes adóban 65,000 koronát, közönségi adóban 29,470 koronát fizetett be a házipénztárba.

A Bika parkettje. A tanács Német András bérlő kérelmére, elrendelte tegnap a Bika-szálloda éttermének és kávéhá-

nézte az alvó asszonyt. Lábujjhegyen odament a bölcsőhöz és tekintetét odameresztette az alvó angyalra. Megesőkölte előbb Saroltát, aztán a gyermeket és halkán ki-osont a szobából.

Sarolta szépeket álmodott. Valami kedves zengéssel zsongott fülében az a vers, amit férje írott hozzá menyasszony korában:

„Király is csak úgy szeretnék lenni,
Ha trónomat megosztanád”,

Csakugyan trónon ült a férje és ő mellette. Koldusokat, éheseket, betegeket öltöztettek, vendégeltek és ápolták.

Milyen szép volt ez az álom!

A gyermek álmában gögicsélni kezdett, erre felébredt, körülnézett a szobában. Ijedten ugrott fel. Férjét nem látta.

Ujra hallotta férje utolsó szavait, tompa zugással képzelte őt, hogy beszél:

— Jól van Sarolta, még megkísértek egy utolsó lépést, megmentelek benneteket, nem fogtok éhezni, sem hideg szobában dideregni...

Rettenetes sejtelen fogta el. Halálos ítéletet olvasott ki e szavakból.

— Sándor, Sándor! zokogta fájdalmas jajgatással.

A csecsemő, mintha átérezte volna e fájdalmat, sirni kezdett.

— Ne sirj, ne sirj aranyos pillém, mondogatta, Az anya legyőzte a nőt. Hevesen szoritotta magához a gyermeket és csókok özönével árasztotta el ajkát, képét, homlokát, kezecskéit.

A gyermek hamar megbékült. Az ablakon bepislogott a napsugár s mosolyogva játszadozott vele a kis lélek, aki mitsem tudott róla, hogy vesztőhely az, hol őt anyja ölben ringatja.

— Elment. Vége. Nem tudtam őt eléggé szeretni

Az asztalon ott volt a levél.
Felbontotta.

Nem áradozott, nem bucsuzott. Nem tudott volna annyit írni. Ezt sem az éjjel írta, hanem régen az irás el volt halványulva. Készült a halálra.

Csak azt várta, mikor lesz csordultig tele a pohár. Elmegy, akkor a könyörület a családja felé fordul.

Özvegyen és árván inkább segítenek. Elfáradt, pihenni tér. A család is kiengesztelődik. Különben a jó embereknek ajánlja nejét és gyermekét. Isten veletek. Viszontlátásig. Ennyi és nem több.

Sokat mondó, kevés szavú levél. Két világot szakaszt el egymástól.

A lapok nagyon szépen elparentáltak Látnok Sándort, ki nyomtalanul tánt el,

zának újra való kiparkettázását. Ez és néhány kisebbszerű átalakítás mindössze 8000 koronába kerül, s e költséget s bérlettel kötött szerződés szerint a város tartozik viselni.

Kiss Aron kitüntetése.

A Lipót-rend középkeresztjét kapta

Egyházi érdemek jutalma.

— augusztus 9.

(Saját tudósítónktól.) A hivatalos lap mai száma két kitűnő főpap kitüntetéséről ad hírt. A király Kiss Aron debreceni lelkésznek és Zelenka Pál miskolcsi ág. ev. püspöknek a Lipót-rend középkeresztjét adományozta.

A királyi kegy sugara valóban érdemes férfiakra esett. S szinte aktuális dolog, azzal foglalkozni, hogy a kormány éppen két prótészta egyháznagyot terjesztett föl e ritka kitüntetésre. Mintha felelet volna ez a tény arra a kőbóri, mesterségesen fújt szellőre, mely a kormány állítólagos reakcionárius voltát rebesgette. Semmi kétség benne: e hir igen jótékonyon fog hatni mindazon körökben, ahol a liberális kabinetet ilyes hazug vádakkal szeretik illetni.

A mi ősz püspökünket váratlanul érte a hir. Nem tudott, nem is tudhatott felőle semmit. Az agg főpásztor teljes elvonultságban tölti diszes öregsége napjait a Fűvészkert-utcai parókiában. És ezzel a nagy tiszteletreméltó csenddel szemben szinte-szinte disszonáns valahogy ez a harsona, mely a királyi megemlékezést, megbecsülést hozza hírül. Kiss Aron nem várta a kitüntetést. O már túl van a nagy lelki hullámmások korán s hogy aggsága napjaiba ily ragyogó fény vetődött be, ő csakugyan szívesebben vallja, hogy egyházára hullott, mint azt, hogy őreá.

A köztiszteletben, általános szeretetben élő püspököt, ki gyönyörű életének kilencvenötödik évét éli,

már tegnap délután sokan üdvözölték. A királyi kitüntetés híre gyorsan szétfutott a városban s mindenfelé meglelégedést, örömet keltett.

A két jeles főpap kitüntetéséről szóló királyi kézirat szószerint így hangzik:

Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztésére Kiss Aronnak, a tiszántúli evangélikus református egyházkerület püspökének, a magyar országgyűlés főrendiháza tagjának és Zelenka Pálnak, a tiszai ágostai hitvallású evangélikus egyházkerület püspökének, a magyar országgyűlés főrendiháza tagjának, egyházaik érdekében és általában a közpályán kifejtett sok évi buzgó és érdeműs működésük elismeréséül, Lipót-rendem középkeresztjét díjmentesen adományozom.

Kelt Ischlben, 1907 július 23-án.

Ferenz Jozsef s. k.

Zichy Aladár gróf s. k.

*

Apponyi Albert üdvözlése.

Tegnap délben érkezett a püspöki parókiára a rend-jelvény, a szokásos kellékekkel és a rend-alapszabályaival. Mellékelten jött Apponyi Albert gróf kultuszminiszternek a levele, Kiss Aron püspökhöz címezve.

Apponyi sajátkezírású levele a következőket tartalmazza.

Ő csász. és kir. Apostoli Felsége folyó évi július hó 23-án Ischlben kelt legfelsőbb elhatározásával előterjesztésemre Meltóságodnak egyháza érdekében és általában a közpályán kifejtett sok évi buzgó és érdeműs működése elismeréséül a Lipót-rend középkeresztjét díjmentesen adományozni méltóztatott. Miről van szerencsém Meltóságodat a legkegyelmesebben adományozott Lipót-rend középkereszt-jelvényének az illető alapszabályoknak és rendirodai értesítvénynek megküldése mellett, legőszintűbb szerencsekívánataim kíséretében örvendetes tudomásul vétel végett tisztelettel értesítem.

Fogadja Meltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását.

Budapest, 1907. augusztus

Apponyi.

*

Üdvözlések a kitüntetés alkalmával

A püspöki parókián annál nagyobb és érthetőbb örömet és kellemes meglepetést

szerezett a rendjel-jelvény megérkezése, mert a magas kitüntetéséről megelőzőleg még csak Kiss Aron környezete sem tudott. Az ősz püspök, könnyes szemmel meghatottan szemlélte a csilgoló drágaköves, arany keresztet, mely ime azt bizonyítja, hogy egy emberöltő munkásságát a legfelsőbb helyen is elismerték és méltányolták.

Különbben az agg püspök környezetében már pár nappal ezelőtt sejtették, hogy Kiss Aron magas kitüntetés fogja érni. Meglepetésszerűen csak azért jött a dolog, mert az ily esetekben a hivatalos lap még az érdemrend elküldése előtt közli a kitüntetést, most pedig a kitüntetést közli hivatalos lap és az érdemrend is egy időben érkezett.

A kitüntetés publikálásait így is megelőzte az az üdvözlő távirat, melyet tegnapelőtt Molnár Viktor kultuszminiszteriumi államtitkár küldött Kiss Aronnak.

A tegnap folyamán különben sokan felkeresték gratulációjukkal és üdvözléseikkel a hatvan-utcai szerény püspöki lakot. A kitüntetés híre villámgyorsan szétfutott a városban és mindenki igyekezett üdvözlését tolmácsolni. Tegnap a többek között Erőss Lajos akadémiai igazgató, Karay Sándor főgimnáziumi igazgató gratuláltak, melyek csak folytatást nyertek a sok-sok üdvözlő táviratban.

Elismerés az érdemnek.

Hogy a királyi kitüntetés valóban elismerése az érdemnek, azt mi sem bizonyítja jobban, mint az agg püspök életrajzi adatai, melyek folytonos érdeműs munkásságról számolnak be:

Kiss Aron püspök Kisnaményban (Szatmármegye) 1815 nov. 20-án született. Tanult szülőföldjén, aztán Szatmártól 1832-től Sárospatakon. 1839—1843. tanító-káplán volt Szatmárt. Ekkor porsalmi lelkész lett. A szatmári egyházmegye 1848. főjegyzője, 1860-ban esperessé tette. Mint főjegyző egyházmegyéje megbízásából jelen volt az 1848. XX. t.-e. tárgyában b. Eötvös miniszter által Budapestre összehívott értekezleten.

A szabadságharc alatt ő szerkesztette a nemzeti kormányzatnak küldött, hódoló feliratot. A honvédek mint tábori pap az erdélyi hadjárat alatt Deesig kísérte. S mikor vége lett a harcnak szenvedte az üldöztetéseket.

A pártens küzdelem idejében rendületlenül küzdött az önkormányzati jogokért s mikor az egyház az önvédelmi harcából győztesen bontakozott ki, egyházmegyei esperessé, hű társát, Vályi Jánost, segédgondnokká tette.

Esperessége alatt emelte egyházmegyéje anyagi állapotát s a papság tudományos képzettségének emelése sem kerülte ki figyelmét. Egyházmegyei könyvtárt alapított. A megyei közélet terén is munkás volt.

több mint bizonyos, hogy öngyilkos lett. Kár érte, nagy tehetség volt, de nem tudott érvényesülni. Dícsérték lángeszét és károgatok elzüllése felett. Felhívták az emberi jótékonyosság figyelmét az elárvult családra...

Saroltaért eljött a bátyja és hazavitte magához:

— Jobb neked így, kedves hugom. Munkakerülő, haszontalan ember volt a férjed, életed átká, imádkozzál szegény bűnös lelkéért és felejsd el. Nevelj kis fiadat becsületes, dolgos embernek, hogy ne kövesse az apja nyomdokait.

A szegény asszonynak szívet egészen összegyötörték e szavak. Ha valaha, most szerette igazán férjét, aki bátrabb volt a lemondásban.

Szemére hánytá magának, hogy miért nem hagyta el férjét, miért nem jött korábban ide bátyjához. Ha a családfenntartás gondjai nem emésztek, egymagában többre mehetett volna.

Nappal az édesanyja meg a bátyja egyre azzal vigasztalták, hogy milyen haszontalan ember volt a férje, könnyelmű, időtolvaj, aki nem törődött a családjával.

Éjjel a férje verseit olvasa és ha elaludt, álmában vele beszélt. Ráhajlott gyermeke bölcsőjére és annak beszélt, milyen nagy ember volt az ő apja és milyen

mostohán bánt vele a sors, az emberek és a világ. Mikor a gyermek nagyobb lett és már megértette a szót, folytonosan apjáról mesélt neki. Szavalt előtte verseiből és elmondotta, hogy mennyire szerette kis fiát. Nem tudta feledni, akárhogy igyekeztek is elfelejtésén.

Más nem is törődött vele, hova lett szegény Látnok Sándor. Odahaza is ritkábban beszéltek róla. Még csak egyszer jött szóba, mikor költeményei megjelentek és a lapok nagyon megdicsérték az irodalmi hagyatékot.

Többet nem beszéltek róla és mint muló esemény felett napirendre tértek. A lapokban ebben az időben tűnt fel egy álnév, egy különös figyelmet keltő hang prózában és versben. „Semper”, ez volt az író álneve...

Sajgó szívből fakadt minden sora és minden betűje. Fátalos fájdalmas hang, tetemre hívás a társadalom bajjai felett.

Sarolta többször olvasta ezeket a munkákat és mindig csak arra gondolt, hogy milyen elnyomott, elkeseredett ember lehet, aki írja.

Egyszer a postán csomagot kapott, melyben virágokról és több gyermekjáték volt. A szállító levélről a Semper nevet olvasta le.

Érdekelni kezdte „Semper” egyénisége.

Egy halvány sejtelem kelt szívében.

Hátha? Nemsokára „Semper” leírta élettörténetét, mely úgy hasonlított az ő Sándora sorsához.

Néha kis fiához, máskor elhagyott feleségéhez irt verseket. Saroltaának úgy tűnt fel, mintha másvilágról levelezett volna e versekben vele Sándora.

A hang oly ismerős, csak az alak más. E versekben a férje szívdobogását is hallotta, látta, hogy meláznak ki e sorokból az ő szemei. Hátha a Sándor létezésének folytatása ez az ember, ez az ember, ez a költő.

Titkon beleszeretett ebbe az eszménybe, vágyott megtudni, ki az a Semper? A véletlen megfejtette. Egy szépirodalmi lap pályázatánál kitűnt, hogy Semper nem más, mint Látnok Sándor, aki évekig élt elvonultságban egy ismerősénél és feltűnt a Semper álnév alatt; ekkor visszajött a világba, hogy egyszerű és csendes megelégedésben éljen családjával.

A viszontlátás örömeit írja le és az eseményt bírálja el más. Dalaiban elvégzi ezt ő maga.

E. Gy.

Szatmárvármegye már 1846-ban táblabírájává tette s a megyei gyűlésnek később is tagja volt.

1892-ben, mikor már egykoru gondnoktársa, Vallyi János régen az egyházkerület főgondnoka volt, a tiszintuli egyházkerület püspökévé, a debreceni egyház pedig egyik lelkészévé választotta és azóta itt működik.

Tagja volt úgy a debreceni, mint a budapesti zsinatnak s több éven át az egyetemes konventnek is. Irodalmi munkássága is jelentékeny.

Számos kisebb dolgozata jelent meg a nevezett egyházi lapokban és folyóiratokban, részt vett a zsolttár átdolgozási munkálatokban is. Művei: „Geleji Katona István egyházi kánonai s a szatmárnémetiei nemzeti zsinat végzései“ (Keeskmét 1875) „A Szatmárvármegyében tartott négy első prot. zsinat végzései“ (Budapest 1872), „A 16. században tartott magyar ref. zsinatok végzései“ (u. o. 1881), „gr. Dégenfeld Schomburg Imre emlékezete“ (Debrecen 1883), „Károlyi Gáspár küzdelme a szetháromság tana védelmében Egri Lukács ellen“ (Károlyi-emléknyv 1880) stb.

Elfogott zsebmetszők.

Meghiusult 6000 koronás lopás.

A csendőrök munkában.

— augusztus 9.

(Saját tudósítónktól.) A mostani vásári idő Debrecenbe csődítette a zseb- és utazó tolvajok legkülönbözőbb nemeit. Dus aratást remélnek ez a sötét alakok a régi híres, nagy forgalmu debreceni vásártól, épen azért a közbiztonsági közegek minden lehető elkövetnek, hogy megmentsék a vásári közönséget ezen alakok garázdálkodásaitól.

A debreceni csendőrség járőrei állandóan cirkálnak a baromvásárban, hol most ugyancsak folyik az adásvevés és már is szép eredményt érték el. Két vakmerő és nagystilű vásári tolvajt tett ártalmatlanná a csendőrség.

Cseke Gábornak és S. Molnár Mártonnak hívják ezt a két jeles alakot. Valósággal hivatásos zsebmetszők és vásári tolvajok. Úgyesen magyar ruhában felöltözve csinálták kisdud üzleteiket. Tegnap például egy nagy pénzzel felszerelt vidéki atyafit környékeztek meg. Itatták egész nap és jól sejtették, a vidéki atyafinál 3000 korona készpénz volt, ezt szerették volna a zsebtolvajok magukhoz emelni. — Szándékukban azonban a véletlen, vagyis inkább a csendőrök megakadályozták.

Ugyanis Ronyai Őrsvezetből és Hegyi csendőrből álló járőr már pár nap óta nyomozta ezeket a jeles alakokat többszöri feljelentés alapján. Hosszas kutatás után tegnap végre rájuk akadtak, amint éppen az atyafit akarták megvágni. Nyomban letartóztatták és vallatásra fogták a tolvajokat, kik csakhamar töredelmes vallomást tettek. Elmondták, hogy a vásár tartama alatt ez már a második műveletük, azonban mindkettővel kudarcot vallottak. Pár nappal ezelőtt egy farka birkát akartak elhajtani. De a farkát őrző

kutyák felcsaholták a juhászokat, így kénytelenek voltak menekülni.

A zsebtolvajokat a csendőrség átadta a bíróságnak.

A halálra hypnotizált ügyvéd.

— Express tudósítás. —

— augusztus 8.

Egyes lapok napok óta sokat írnak a nemrégien elhunyt dr. Eránosz István ügyvédéről és annak elhalálozásáról. A rendőrség mindezekről hallgat, a sajtóiroda számára lakatot tesz, annak nem szabad szólni, mert így kívánja ezt a régi rend, a megszokás.

Tegnap mégis annyit elárultak félhivatalosan, hogy a rendőrség már foglalkozik az ügyvel, amennyiben az elhunyt, vagy meggyilkolt, vagy agyonhypnotizált, vagy tudja az isten hogyan elköltözött ügyvéd sógora, Gáti György iskolaigazgató figyelmeztette a rendőrséget, hogy sógora gyanus körülmények között halt meg.

A rendőrség ennek következtében értesítette az ügyészséget, amelytől utasítást kapott a bűnyomozás megindítására.

A nyomozást ebben az ügyben dr. Kőrödy Béla rendőrfogalmazó vezeti, segítőknek neki Pirkner Béla és dr. Keleti Géza rendőrfogalmazók, akik vidéken nyomoznak; nyomoz azonkívül a detektívtestület több tagja, akik közül ketten állandóan megfigyelik Gennári vívómestert, azt, aki allitóltag dr. Eránoszt a halálba hypnotizálta és tőle nagyobb összeg pénzt kicsalt.

A nyomozás, amint ezt a rendőrségen sub rosa jelentik ki, nem a család, hanem kizárólag a gyanus haláleset körül forog és az eddig kihallgatott tanúk vallomásából arra lehet következtetni, hogy Gáti György vádjá nem alaptalan.

Igy hát megírhatjuk, hogy Gennári József vívómester ügye nem a legjobban áll.

A rendőrségen ma Kőrödy rendőrfogalmazó kihallgatta az elhunyt ügyvéd orvosát, dr. Darvas Sándort, aki súlyosan terhelt vallomást tett és sürgősen beidézte gróf Vay Sándort, aki a Gennári szeánszain időről-időre részt vett.

A rendőrség egyáltalán azon buzgólkodik, hogy tiszta képet nyerjen arról, mi történt ezeken a szeánszokon.

Akik Eránosz ügyvédet ismerték, mind azt mondják, hogy csendes, nyugodt gondolkodású ember volt, akin a legutóbbi hónapokig nem lehetett észrevenni semmi beteges elfajulást vagy eltérést. A volt főkapitánynak, Rudnaynak bizalmas embere és csaknem mindennapos vendége volt, azóta, hogy Rudnay elment ritkábban járt a főkapitányságra, csak akkor, ha hivatalos ügye volt.

Ami Eránosz vagyoni állapotát illeti, ennek megállapítására küldte ki a rendőrség egyik vizsgálóját vidékre, innen várja annak kiderítését, milyen vagyona volt az elhunyt ügyvédnek és hová fordította.

Annyit már körülbelül meg lehetett állapítani, hogy Gennárinak pénze nem volt, keresete sem olyan, hogy abból uri életet folytathatott volna, de semmi esetre nem annyit, hogy vállalatokba kezdhessen.

A rendőrség ma a következő kommunikét adja ki a rendőri sajtóiroda útján:

„Eránosz dr.-nak a lapokban tárgyalt titokzatos halála és az ezzel összefüggő egyéb körülmények dolgában a rendőrség indítatva érezte magát, hogy a legszélesebb körű nyomozást folyamatba tegye. A nyomozás célja a tényállás kiderítése kapcsán annak a megállapítása, hogy forog-e fenn büntetendő cselekmény.

Az ügy ártalma nélkül azonban a nyomozás eddigi adatai e időszertint nyilvánosságra még nem hozhatók.”

Tekintet nélkül az ügy ártalmára, el kell mondanunk, hogy a rendőrség annak megállapítására, mi történt Gennári szeánszain, már tegnap délután tíz tanút hallgatott ki és ma a kihallgatásokat folytatja. A szeánszokon igen gyanus dolgok történtek, amelyek azonban csak alapul szolgáltak arra, hogy Gennári az Eránossal folytatott

magánszeánszokon a már megpuhitott médiumnak azt suggerálja, amit saját céljaira hasznosnak és a saját érdekében szükségesnek látott.

Mindezek dacára Gennarit mindaddig egyáltalán nem hallgatták ki, az adatokat gyűjtik ellene és nem kíváncsiak arra, vajjon ő mit mond. Hiszen nem lehetetlen, hogy a jó angyal már azt sugta meg neki, hogy valljon be mindent és akkor a vizsgálatot vezetőnek sokkal könnyebb dolga lesz, még asztalt sem kell neki táncoltatni, hogy az igazságot kideríthesse.

A rendőrség, amely még nem hallgatta ki Gennarit, az eddigi tanuvalomások során már oly adatok birtokába jutott, amelyek az ügyet teljesen komollyá teszik és módot adnak a rendőrségnek arra, hogy az ügy minden részletére világosságot derítsen.

Illetékes helyről vesszük azt a értesítést, hogy a rendőrség kérni fogja Eránosz holtsténe k exhumálását.

Miután pedig az exhumálás semmi esetre nem eredményezheti annak megállapítását, vajjon Eránosznak hogyan és mit szuggeráltak, — az exhumálás új utra tereli az ügyet.

Ugy halljuk, az a gyanu merült fel a tanukihallgatások során, hogy Eránosz halálát siettették. Nem a hipnozis, nem a keserűvíz ölte meg, halálának más oka is van.

Ez persze megint olyan találgatás, tapogatózás, mint a többi mind. Akik Eránoszt ismerték, azt is beszéltek, hogy Eránosz kis keresetű ember volt, ami pénzt az asszonya házhoz hozott, azt elköltötte és kénytelen volt vidéki házait eladni, hogy a hitelezőktől megszabaduljon.

Szálloda-láz Debrecenben.

Még egy szálloda-terv.

A Ranunkel palota helyén.

— augusztus 9.

(Saját tudósítónktól.) Az utóbbi időben egyre-másra merültek föl Debrecenben a legkülönbözőbb szálloda-építési tervek. Ezek mindenesetre elsősorban is azt mutatják, hogy tényleg hiányát érzik egy modern, nagyarányu szállodának, a meglévők mellett, amelyek amugy is elégtelenségek bizonyulnának számátalanszor az idegenforgalom ellátására.

Az azonban sehogyan sem egészséges dolog, hogy annyiféle oldalról merül fel szálloda építési terv. Tudott dolog, hogy először is Schömann és Klinger budapesti műépítésszek akarnak a debreceni református egyház beleegyezésével a püspöki parókia helyén részvénytársasági alapon háromemeletes szállodát, fürdőt emelni, másodsorban Weichinger Károly épített a mostani Hungária épület mellett lévő telken szállodát, szinpadot és most időrendben a harmadiknak felmerült egy terv, mely a Piac-utcai Ranunkel palotát szándékozik szállodának átalakítani és berendezni.

Az összes tervek között eddig legnagyobb szabásu és legtöbb alappal bíró az, melyet Weichinger Károly készít elő, de azért gomba módra teremnek meg a többi tervek is.

Tegnap dr. Ungár Kálmán Selmecbányai ügyvéd a Ranunkel-palotát 188 ezer koronáért megvette a csődítömegeből.

Dr. Ungár kifejezett szándéka az, hogy a két emeletes palotát átalakíttatja és szállodává berendezteti, a palota telkének hátsó részét pedig kiépíteti és két emeletre húztatja föl.

Hogy ez a terv csak terv marad, vagy pedig a valóság stadiumába lép mihamar — az még a jövő titka.

A „Debreczen“ szerkesztősége és kiadóhivatala Arany János-utca 2. (Hungária épület), földszint, a Kereskedelmi csarnok .. lépcső-folyosóján. Telefon 412 ..

Hirek.

Különös szerelmi idyll.

Verekedéssel egybekötve.

A kártékony Don Juan.

— augusztus 9.

(Saját tudósítónktól.) A szerelmi idyll-ek történetében alighanem egyedül áll az alábbi eset, mely tegnap foglalkoztatta a csendőrséget. A jeles történet színhelye a Homokkert, hőse pedig egy szerelmes férfi, ki miután heves szerelmi nyilatkozatai és vallomásai süket fülekre találtak, imádját alaposan elverte és házi tűzhelyét ugyancsak földalta.

Ugy történt a dolog, hogy a Homokkert második járásában lakó B. P. régen szemet vetett a szomszédbeli H. A. vasuti alkalmazott csinos fiatal feleségére. A fiatal asszony azonban szerencsére nem a bűnös szerelmet és a modern házasságtörést kultiváló francia írótól tanulta az erkölcsöt, így természetesen a titkos rajongó még titkosabb vallomásait minden alkalommal visszautasította.

B. P. viszont nem az a legény volt, ki könnyen felhagy az ostrommal, ha szép asszonyról van szó. A kudarcok hosszú sorozata sem rontotta vissza, sőt...

Tegnap végre is az utolsó ostromra határozta el magát. Megsejtette, hogy H. A. nincs otthon, így fiatal felesége egyedül maradt. Atmeat az asszonyhoz és ott heves szerelmi jeleneteket rögtönözött.

Azonban ez alkalommal is csalódott és csak annyit ért el, hogy az asszony ridegen kiutasította a házból. A vakmerő Don Juan erre irtozatos haragra lobbant. A védtelen asszonyra támadt és férfihez nem illő módon megverte, úgy, hogy meglehetősen súlyos sérüléseket szenvedett az asszony.

A neki tüzesedett Don Juan ezzel sem elégedett meg. Míg a lakásból távozott, minden keze ügyébe akadt háztartási dolgot összeszedett, miáltal 50-60 korona kárt okozott.

Természetesen H. A.-né nem hagyta annyiban a dolgot és feljelentést tett a csendőrségen, mely a harcias imádó ellen az eljárást megindította.

Majom-üldözés a háztetőn.

A komédiás kenyerere.

— augusztus 9.

(Saját tudósítónktól.) Mulatságos jelenetek voltak szemtanúi tegnap a József kir. herceg-utca lakói. Egy virgona szökevényről szól a história, egy majomról, mely megunt a vasketreces világot és elhatározta, hogy a városban egy kis körsetét tesz, oiyat, mikor nem a komédiás direktívájára kell a szakácsnék, szobaleányok és gyermekek előtt bemutatni tudományát, hanem mikor szabadon és saját jó izlése s kedve szerint kitombolhatja magát, visszaalmodva kősziklás, tengerpartos hazáját, mert hát csimpánz az istenadta. Bölcsője ott ringott Spanyolország legdélibb részén, Gibraltár kősziklái között.

Innen került a komédiás pályára. Hosszas kóborlás után Debrecenbe vetődött, vagyis inkább az itteni nagy vásárra hozta állatseregletében gazdája, Fischer Vazul.

És itt, a komédiás sátor füllesztő levegőjében gondolt a kis csimpánz merészet és nagyot. Megelégette inas éveit és — önállósította magát. Egy őrizetlen pillanatban megszökött és a József kir. herceg-utca saját szakállára kezdett működni.

És az üzlet jól ment. Sok nézője akadt, akik elhalmozták minden jóval és az ajándék tenger látára a kis csimpánz már arra is gondolt, hogy a sok mindenből öreg napjaira is jut.

De mit tesz isten! Rohamlépésben jön a vásártér felől elhagyott gazdája. A kis csimpánz azonban cseppet sem örült ennek,

almát körtét összefogva pillanat alatt a háztetőn termelt. És hiába volt kérés, könyörgés nem jött le onnan.

Fischer Vazul azonban nem az az ember, kin egy majom könyvedén kifoghatna.

A kis csimpánz nélkül egész vásári szezonja fucsba ment volna. Nem sokat gondolkozott tehát felmászott a ház tetejére, a majommal együtt ugrándozott egy darabig, míg végre a József kir. hg-utca 50. szám alatti ház tetejéről fülön fogva vitte haza a kis dezentort.

— Kerpely Kálmán kinevezése.

A király a földmivelésügyi miniszter előterjesztésére Kerpely Kálmán gazdasági tanintézeti igazgatói címmel és jeleggel felruházott tanárt gazdasági akadémiai igazgatóvá nevezte ki. E hír Debrecenben, hol Kerpely derék működését egyrészt általános tisztelet közepette folytatta, bizonyára széles körökben kelt örömet.

— Postaügynökség a Halápon. A nagyváradai postaigazgatóság értesítette a tanácsot, hogy a Halápon az érdekeltség számára készséggel létesít postaügynökséget, ha megfelelő kezelőt, ki 120 korona évi díjért hajlandó tisztét ellátni, kapni fog.

— A gör. kath. templom alapkövetétele. A gör. katolikus egyház elnöksége meghívta tegnap a tanácsot az Attila-téri templomnak e hó 11-én, vasárnap délelőtt 9 órakor tartandó alapkövetételei ünnepségére. A tanács Kovács József polgármesterrel, Körner Adolf tanácsnokkal és Varga Károly tb. tanácsnokkal képviselteti magát.

— Az izr. hitközségi tagok figyelmébe. Értesítetnek a t. tagok, hogy a Deák Ferenc-ú. izr. templomban az istentisztelet további rendelkezésig következő időben fog kezdődni: Péntek este 7 órakor, szombaton d. e. 9 és d. u. fél 5 órakor. Köznapokon reggel 6 órakor és este 7 órakor.

— A villamos vezeték oszlopai. Aberle Rajmond villamos-telepi mérők bejelentette tegnap a tanácsnak, hogy az erdőmester, az egyes utcák bejárása után óvást emelt az ellen, hogy a villamos vezetékek oszlopai a fák soraiban helyeztessenek el. A tanács ennek dacára, engedve a kényszerhelyzetnek, kimondta tegnap, hogy ott, ahol másképp nem lehetséges, a vezeték oszlopai első sorban és lehetőleg a járda szélén, a fasor mentén álltassanak fel. Ezzel megszabadulunk a kábelfektetés okozta tulkiadásoktól. Augusztus végére különben az összes oszlopokat felállítják már. Nehány utcán, így a Bethlen és Mester-utcán, az ugynevezett „nyári utak“ mentén elhelyezett oszlopokat kiszedik s kijebb helyezik, hogy a forgalom szabadabb lebonyolíthatását biztosítsák. A Rákóczi-utcának a közepén, a Kossuth és Szent-Anna-utcák jórészen a házak előfalain fogják elhelyezni a vezetéket. A tanács kimondotta végül, hogy a gömbakácok, melyeknek szabályozása épen az idén történt meg, lehetőleg kimérendők.

— A Vilson cirkusz. Négy napja van itt a Vilson cirkusz-variété s a négy előadás alatt is meggyőződhetünk annak elsőrendű voltáról. Kitűnő artisták szórakoztatják a közönséget. Így többek között nagy tapsviharban volt részük a Vilson nővéreknek, a három Triboló testvérnek, no meg

Zsun augusztusnak s Pásztor nevű kutyájának. A látottak után bátran ajánlhatjuk a cirkuszt a közönség figyelmébe.

— A böszörményi telefon. Épül, épül, maholnap készen is lesz a telefon, mely Hajduböszörményt Debrecenhez hallásnyi közélre hozza. Udvarhelyi Géza városgazda bejelentette tegnap a tanácsnak, hogy a telefonoszlopok egy részét a macsi folyó kaszálójában fektették le s ezzel a városnak némi kárt okoztak az építők. A tanács tudomásul vette a bejelentést, s tekintettel a kár jelentéktelen voltára, megtorló lépéseket nem tesz.

— Benzinmotor az orfeumban. A Bikabeli tarta szinpad hetek óta egy benzinmotor segítségével kapja a világitást. A tanács már régebben meghagyta Német Andrásnak, hogy a közbiztonságra veszélyes, e motort távolítsa el az orfeumból. Miután a bérlő e felszólításnak nem tett eleget, a tanács tegnap utasította a főkapitányt, hogy a Bikában levő benzint a motorral együtt nyolc napon belül távolítsa el. A határozat csupán birtokon kívül felelbezhető.

— A Ganz-gyár előlege. A Ganz-gyár, a városnak vele kötött szerződése értelmében, minden eszközölt anyagszállítás után igényt tarthat a megfelelő összegű előleg kiutalására. A gyár tegnap kért is e címen a tanácstól 100,000 koronát, arra hivatkozván, hogy a felszerelések nagyrésze megérkezett s debreceni ideiglenes raktáraiban fekszik. A tanács azonban csak akkor utalja ki a kért előleget, ha a felszereléseket Ganzék hivatalosan is átadják a városnak.

— Az éjszaka pillangói. Az utcán árulták szerelmüket az elmúlt éjjel Orbán Mária és Kember Emma a város területéről többször kitiltott leányok. A rendőrök észre vették őket és előállították a központra, hol mindkettőt lezárták.

— Tüzek. A tűzoltóságnak tegnap folyamán két helyről is jeleztek tüzet. Délelőtt a Degenfeld-téri Szikszay házhoz hívták ki őket azzal, hogy ég a tető. Szerencsére csak a kémény gyult ki, a tüzet hamar elfolytatták. — Az esti órákban a Bethlen-utca 30. szám alatti ház pincéjében keletkezett tűz, az utcáról könnyelműen behajított szivarvégtől. Csakhamar megjelent a helyszínen Fehér Mihály r. biztos és a tűzoltóság, mely a tüzet csakhamar lokalizálta.

— Tegnap halottak. Tegnap a helybeli anyakönyvi hivatalban a következő halálhíradásokat jelentették be. Ványi Lajosné ev. ref. 21 éves, Beregszászi Károly ev. ref. 8 hónapos, Ványi Juliánna ev. ref. 4 napos, özv. Csikos Jánosné ev. ref. 37 éves.

— Szülők figyelmébe. Letzter József műtermében egy gyakornok az operatéri munkálatokhoz és egy tanuló a másolási eljárásához felvétetik.

x Nagy raktár van még turista ingekben és szalma kalapban még a készlet tart 40 százalékkal olcsóbban kapható, mint bárhol. Nyakkendő király uri divat üzlete, főposta mellett.

x Darvas Ede oszdtömögéből megmaradt áruk olcsón kaphatók Rózsa Ignác-nál, kistemplombazár.

Egy halálraitelt ártatlansága.

Hau Károly nem gyilkos.

— Távirati tudósítás. —

Karlsruhe, augusztus 9.

Világszerte nagy port vert fel az a bünper, mely özvegy Molitorné meggyilkolását követte. A bünper végeredményeként a karlsruhei esküdtbíróóság minden alaposabb bizonyíték nélkül halálra ítélte a meggyilkolt dúsgazdag Molitorné vejét, Hau Károly amerikai ügyvédet.

Hau Károly folyton tagadta a rettentő vádat. Most végre, hetekkel a halálos ítélet kihirdetése után — kiderült teljes ártatlansága. Tegnap ugyanis megjelent a bíróság előtt egy ember, aki magát Lindau bárónak mondta s megnevezte a valódi gyilkost.

Lindau báró szerint a gyilkos nem más, mint a meggyilkolt leánya Molitor Olga, aki Hau Károly öngyilkossá lett nejeinek testvére.

Lindau báró bosszúból jelentette fel Molitor Olgát, de kihallgatása folyamán kitűnt, hogy ő is részes a gyilkosságban.

Lindau bárót letartóztatták, Molitor Olga ellen pedig elfogató parancsot adtak ki.

Távirat és telefon.

Kossuth Lajos Tódor utazása.

Orsova, augusztus 8. Kossuth Lajos Tódor Muzsa képviselővel tegnap este ideérkezett és a Deák Ferenc hajón báltak meg, melylyel ma reggel Bázisra utaztak és onnan vasúttal mennek Budapestre. Orsováról a hajón Wallandt Ernő miniszteri tanácsos és Györfly Dezső szolgabíró kísérték.

A kertész és a virágok

Krajova, augusztus 9. Ennek a kis lipómezei községnek nagy szenzációja van. Egy tanító, Rozsinszky Kálán visszaélt a belé vetett bizalommal s végzete lett két tanítványának. Rozsinszky ugyanis a gondjaira bízott virágokat — egy 14 és 12 éves leánykát — letörte. A 12 éves leányka elhervadt — meghalt, a nagyobbik pedig most hervadozik szülei lakásán. A kertészt pedig, aki így bánt virágaival, a csendőrök letartóztatták.

Ricsaj az utcán.

Budapest, augusztus 8. Az István-ut 17. számú házában lakott Goldstein Frigyes mindmáig, amikor is a házigazda holmi házbérhátralékért kilakoltatta. A kilakoltatás alkalmával nagy néptömeg gyűlt össze az utcán. abugolni kezdték a háztulajdonost, Rill Ferencet s a ház minden ablakát betörték. Gyalogos és lovas rendőrök oszlatták szét a zavargó tömeget.

Méreg a fánkban.

Makó, augusztus 9. Barossi Pál földműves és hasonnevű fia tegnap fánkot ettek. Reggelre a fiu meghalt, apját pedig a legnagyobb kínok közt találták ágyában. Az orvosok megállapították, hogy a fánkban volt élesztőméreggel mérgezték meg magukat. A vizsgálat megindult.

Amerikai korrupció.

Majna-Frankfurt, augusztus 8. Amint a Franfurter Zeitung New-Yorkból jelenti, az ottani pénzügyi körökben a Delaware-Hudson-Company bizonyos pénzügyi tranzakciói körül szenzációs leleplezésektől tartanak. A legújabb megszerzett helyi érdekű vasutakat annyira tulbecsülték, hogy ezen a címen 7.893,00 dollárt lesznek kénytelenek leírni. Az Insiderok állítólag nagy összegű megbízásokat kaptak. Wilcaks elnök hirtelen halálat szintén ezzel az afférral hozták összefüggésbe.

Lépfenejárvány Aradmegyében.

Arad, augusztus 8. Az aradmegyei közigazgatási bizottság ülésén az állatorvos ma jelentette, hogy a megye tizennégy községében lépfene lépett fel. Az állatok százával hullanak el. A vizsgálatot megindították annak kikutatására, hogy a betegséget honnan hurcolták be.

A casablancái vérengzés

Tanger, augusztus 8. Mohamed El Torres közölte a diplomáciai testülettel, hogy a városon kívül nem vállal felelősséget az európaiak élet- és vagyonbiztonság. A benschülöttek állítólag föl vannak háborodva Casablanca bombázása miatt. Jó forrásból értesülük, hogy a francia követségek és a város őrizetere csapatokat szállítanak partra, ha csak a legkisebb zavargást is észlelik.

Berlin, augusztus 8. Tangerből jelentik a Berl. Tagebl.-nak: Most Larrasban is forrongás jelei mutatkoznak. Ott egy francia és egy nagyon gazdag arab erősen összeküldöztek, de még idején sikerült a differenciákat a pasa közbenjárásával békésen elintézni. — Rabatban a helyzet komoly.

A casablancái bombázás hatása az ország belsejében csak majd néhány nap múlva lesz észlelhető. — Az európaiak helyzetét Fezben és Marakesben válságosnak tekintik. A tengeri lakosság izgatott ugyan a casablancái események miatt, de nyugodtan viselkedik. A helyi hatóságok a biztonsági intézkedéseket tegnap óta szigorubbá tették.

A Raisuli-ügyöz jelentik, hogy a Knass-törzsek, amelyek eddig tömören Raisuli mellett tartottak, — részben a szultán és csapatainak parancsnokához akartak csatlakozni, a parancsnok azonban kijelentette, hogy kénytelen őket mindaddig ellenségnek tekinteni, míg Raisulit nem kényszerítik, hogy Maceant szabadon bocsássa.

Törvénszék.

§ Kirendelés. Az igazságügyminiszter Szücs László hajdunánási járásbírósi joggyakornokot az ugyanottani ügyészségi megbízott állandó helyettesül rendelte ki.

Uj irnokok. Igyártó Sándor kir. főügyész Koós Gyula 5-ik honvédhuszárezredbeli igazolványos őrmestert a zilahi, Botta Sebestyén 12-ik utászászlóaljbeli I. o. igazolványos számvívó altisztet a szatmári kir. ügyészséghez irnokká nevezte ki.

§ Aki 20 koronából nősul. Gyöngyösi András 19 éves sármunkás május hó 29-én gazdájától husz koronát lopott. Ezen tettéért állott ma a törvénszék előtt, hol azzal védekezett, hogy nősulésre kellett neki a pénz. A husz koronából, ugyanis kelengyét vásárolt, már olyat, amelyet a bíróság méltányolta a vádlott kijelentéseit és nyolc napi fogházra ítélte jogerősen.

Kiadja: a „Debreczen“ Hirlapkiadó Vállalat Részvénytársaság.

Felhívás! a t. gazdálkodók és géptulajdonosokhoz!

Ajánlom vízmentes asztagtakaró és cséplőgépekre való ponyvaimat, szegedi kender zsákokat, gyapju zsákokat, pokróczokat, zsákkötöző és dohány-zsinegeket olesó árban. „HUNGÁRIA“ kéveköttő 100 drb. 5 kor, Kivánatra mintát is küldök.

WIENER ADOLF

gyári raktára, ponyva és zsákkötőszőző intézete DEBRECZEN,
(Kossuth-u. 27. sz.) 526.

11,701—1901.

Ló és szarvasmarha árverés.

A Debreczen sz. kir. város tulajdonát képező törzsménésből — továbbá a törzsgulyából kiselejtezett és számfeletti lovak és szarvasmarháknak nyilvános szóbeli árverésen leendő eladatása rendeltetvén el, értesítettnek az érdeklődők, hogy a lovak a f. 1907. év augusztus 11-ik napján, a szarvasmarhák f. 1907. évi augusztus 12-ik napján mindenkor d. e. 9 órakor az országos ló és szarvasmarha vásárban fognak elárvereztetni, amely árverésre az érdeklődők meghivatnak.

Az árverés előtti napokban a lovak, szarvasmarhák a város epreskerti telepén megtekinthetők.

Kelt Debreczen, 1907 augusztus hó 5-én.

A városi tanács.

UJ ZSÁKKÖLCSÖNZŐ INTEZET.

A gazda közönség figyelmébe.

Van szerencsém a gazdálkodó és géptulajdonosok b. figyelmébe ajánlani azon körülményt, hogy Debreczenben Piacz-utca 66. szám alatt zsákkötőszőző intézetet nyitottam. Raktáron tartok legjobbmínőségű kender zsákokat, melyeket jutányos áron bocsájtok a gazdálkodók és géptulajdonosok rendelkezésére.

Raktáron tartok továbbá vízmentes ponyvákat, elsőrendű anyagból készült zsákkötőző és dohány zsineget, és minden e szakmába vágó dolgokat, melyeket jutányos árban árulok.

Tisztelettel

Bergel Dániel

zsák és ponyvakötőszőző intézete Debreczenben,
Piacz-utca 66. szám.

Villamos-világítási és erőátviteli berendezések,

lakások, üzletek és egyéb helyiségek részére, legelőnyösebben és a legnagyobb szakértelemmel

a Ganz-féle Villamossági R. T. debreceni építésvezetőse

(Piac-utca 72. sz.) által készítettnek. Szakszerű felvilágosítással, tervezetekkel és költségvetéssel bárkinek **díjtalanul** szolgál. Villagítótestek, csillárok és szerelvények dus választéka.

Hajdúvármegye és Debreczen szab. királyi város főispánjától.

240—1907. vrs. sz.

Pályázati hirdetés.

Debreczen szabad királyi város törvényhatóságánál a házipénztárnál ellenőri állás üresedett meg. Ezen állás, mely évi 2000 korona fizetésből és 400 korona lakáspénzből álló javadalmazással van egybekötve, Debreczen szabad királyi város törvényhatóságának az alábbi határidő lejártá után tartandó legközelebbi rendes közgyűlésén fog választás útján betölteni.

Felhivom mindazokat, akik erre az állásra pályázni kívánnak s az 1883. évi I. t.-c. 18. §-ban körülírt minősítést kimutatni képesek, hogy okmányaikkal fölszerelt pályázati kérvényeiket hozzám, mint a kijelölt választmány elnökéhez folyó évi szeptember hó 1-ső napjának délelőtt 12 órájáig annyival is inkább benyujtsák, mert a későbbben érkező pályázati kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Ez alkalommal a választás folytán esetleg üresedésbe jövő állásokra is pályázat nyitattik.

Debreczen, 1907. augusztus 1.

Weszprémy Zoltán s. k.
főispán.

679

Pártoljuk a hazai fürdőket!

BÁRTFA GYÓGYFÜRDŐ.

Posta-, távirtda- és vasúti állomás.

Idény: május 15-től szeptember 15., esetleg végéig.

Elsőrangú kárpáti gyógy-, áduló- és fürdőhely 6000 hold fenyves erdővel.

— Égvényes sós vasas savanyúvizek. — Ivó- és fürdőgyógy-m ódok. — Az „Orvos” forrás egyenértékű a gleichenbergi, seltersi forrásokkal; az „Erzsébet királyné” forrás a spaai, schwalbachi, franzensbadi forrásokkal vetekedik, hatalmas vasforrás; a töltő- és főforrás említett két forrás közt átmenetet képeznek. 3 ásványvízfürdő. — 2 vizgyógyintézet. — Szénsavas vasas-(acél-) fürdők; fenyőlevél- és vaslépfürdők; telített szénsavfürdők. Viz-, tej-, savó-, kefirfürdő, masaga stb. Nagy szállodák, szép nyaralók, részint konyhával. Piac naponta. Több elsőrendű étkező, kávéház, cukrászda. Nagyszerű „Erzsébet királyné gyógyház” olvasó-, társalgó- és zongoratermekkel. — Rendelő orvosok: Hivatalos fürdőorvos: dr. HINTZ HENRIK, kir. tanácsos, a

közegészségi tanács tagja; továbbá dr. Blumenfeld Armin, dr. Kanarik I., dr. Szörényi Tivadar, dr. Grossmann Dezső, dr. Csérei János, dr. Győri Ilona és dr. Czérfus Dezső kir. tanácsos. GYÓGYJAVALLATOK: női nemi bajok, vérszegénység és sápkór, a légzőszervek, gyomor és bél hurutos bántalmak, kimerülések, gyengeségek, idegbetegségek, szervi és ideges szívbetegségek, görcvény-, angolkór, utókúra gyanánt a karisbadi, marienbadi, halli, lipiki fürdők használata után. — Penzio elő- és utóidényben 8 kor., földényben 12 kor. naponta, fürdővel együtt. Felvilágosítással és kimerítő illusztrált prospektussal szolgál

290

a fürdő igazgatósága.

Hirdetés.

Ér-Semjénben (Biharmegyében) közvetlen a Borontó vasúti állomás mellett, egy 26 kat. hold homokhegy, mely remek fekvésénél fogva szőlőtelepítésre és nyaralók építésére igen alkalmas vasúti összeköttetés Debreczennel, naponta 10—12-szer oda és vissza. Ugy szinte egy 30 kat. hold 10 éves telepítésű szőlő, melyen van egy nyaraló 3 szobával, verendával, külön konyha, kamarával, istállóval és présházzal, szinte igen közel a Borontó állomáshoz, igen előnyös fizetési feltételek mellett eladók. Értekezhetni lehet **Fráter Anna** és **Társas** tulajdonosokkal.

672

Ér-Semjénben.

Árverési hirdetés.

Biharvármegyében, egy nagy vidék közp. tán 8 ezer lelket számláló Berettyó-Ujfalu nagyközség tulajdonát képező piaci helypénzszedési jog 1908 január 1. 1910 december 31-ig terjedő 3 évre szóbeli nyilvános árverésen haszonbérbe adatik: kikiáltási ár a jelenlegi haszonbér 6044 korona; bányapénz 2000 korona. Árverési határidőül 1907. év augusztus hó 18. napjának d. e. 10 órája tüzetik ki a község házában; árverési feltételek hivatalos órák alatt a község házában megtekinthetők s lemásolhatók, esetleg kívánatra az azt kérő fél költségére megküldetnek.

Kelt Berettyó-Ujfalu 1907.

678

Kerekes Gyula,
jegyző.

Pozsár István,
bíró.

MEGHIVÁS

a „Debreczeni Erőtakarmány-gyár Részvénytársaság” által 1907. évi augusztus hó 22-én délután-4 órakor saját üzlet-telepén (Margit-fürdő telep) megtartandó

II. évi rendes közgyűlésre.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése.
2. Határozathozatal az 1906—7-ik üzletév szárszámadása felett és a felmentvények megadása tárgyában.
3. Határozathozatal egy igazgatósági és egy felügyelő bizottsági tag lemondása felett.
4. Határozathozatal a társaság további fennállása vagy feloszlása iránt.

Az igazgatóság.

JEGYZET: Az alapszabályok 20. §-a következőleg rendelkezik:

„A szavazati jog szavazatra jogosított meghatalmazott által is gyakorolható. A meghatalmazás alakját az igazgatóság állapítja meg. Öt darab részvény jogosít egy szavazatra; tíznél több szavazatot senki sem gyakorolhat.”

Az alapszabályok 13. §-a szerint a részvények a szelvényeivel együtt a közgyűlést megelőző napon déli 12 óráig a társaság pénztáránál leteendő.

APRÓ HIRDETÉSEK

Dija: 10 szóig 40 fillér, minden további szó 4 fill., vastagabb betűkkel szedett szó 6 fill.

Levélbeli tudakozódásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges levélbélyeg beküldetik.

Apró hirdetések előre fizetendők.

Postakönyveket félárban lehet venni a kiadóhivatalban.

Tanuló felvétetik Balogh M. J. fűszer-, vegyes üzletében Debreczen, Hatvan-utca 15. szám alatt. 661

Óvárban Szatmár mellett 251 hold kitűnő tagok birtok gazdasági épületek, löhere és buza vetéssel újévtől kiadó vagy eladó. Fintha Sándor Nagyeesed. 668

Üzletnek, sörháznak vagy irodának alkalmas utcai lakás vagy ház kiadó Hunyadi-utca 19. Értekezhetni Szt. Anna-u. 48. 664

Debreczeni Első Villamossági és Elektrotechnikai Vállalat. Telefon 168.

Erőátvitel, Villamos világítás, villámhárítók, házi és magán telefonok, villamos záruk tűz- és betörés elleni jelző készülékek, villamos csengők berendezése és jó karban tartása, évi bérlet mellett. Gyógyászati, Fizikai, Matematikai készülékek készítése és javítása, felszerelési anyagok. Kerékpárok és alkat-

részek raktára. Saját motor erővel berendezett galván-telep.

FÖLDVÁRI L.,

Debreczen, Kossuth-utca 1. az udvarban.

Tanulók felvétetnek.

Utcai

lapelárusítók

felvétetnek a kiadóhivatalban:
Debreczen, Arany János-utca 2. sz.

Napernyők

óriási választékban

és feltűnő

olcsó árak mellett

Bosznay J. és Társa

divatáruházába

Debreczen, Kossuth-utca 5.

A cégünknel vásárolt ernyők huzatát, ha egy vagy két év alatt elszakad, teljesen díjtalanul újonnan behuzatjuk

VÁSZON ÁRU

fehértűk, valamint sifonok és paplanpedő-vásznak, virágos és csikos csinvatok, damaszt étkező- és aszur kávésterítékek, damaszt- és frottir törölközők, törölőkendők, és nankingok, valamint kész női fehértűk és paplanok a

legolcsóbb szabott árban.

Női ruha divatvásznakból

mintákat kívánatra készséggel küldünk.

MOSÓ ÁRUK

női ruhákra, budai kékfestő voalok, cosmanosi savannak, judish foulard, Batist, Atlas, Satin. 120 cm. széles sima szines francia batistok, angol zefirek, szerb vásznak

legolcsóbb szabott árban.

Kész női ruhák és bluzok

himzett batistban, vászonban és pongés selyemben

KÉSZ FEHÉRTŰK

vászon, sifon és batist női ingek, nadrágok, háló köntösök és alsó szoknyák, sima és himzett kész agyhuzatok, selyem, lüster és cloth alsó szoknyák, kardon kasmir és selyem paplanok, matrácok

legolcsóbb szabott árban.

Férfi ingek, lábravalók,

hálóingek, gallérok, kézelők, nyakkendők és divatzebkendők

SZABÓ LAJOS FIAI

divat-, vászon- és szőnyegáruháza

DEBRECZEN,

Rózsa-utca 1. szám.

Alapított 1842. évben.

VAJAT

és sajtot, továbbá tojást, szalonnát, gyümölcsöt, élelmiszereket és burgonyát

vásárol

Ridky János, Bécs, XVII.,
Römergasse 79.

673

Iroda áthelyezés!

Ezennel van szerencsém üzletfeleimet és ismerőseimet értesíteni, miszerint 25 év óta fennálló hirdetési irodámat folyó évi augusztus hó 1-én

Budapest, VII., Károly-körút 13. I. em.

helyeztem át. Kitűnő tisztelettel

Ekstein (Elek) Bernát

hirdetési irodája

Budapest, VII., Károly-körút
13. I. em. — Telefon 36-24.

Donogán és Somossy

DEBRECZEN, KISTEMPLOMBAZÁR.

Menyasszonyi kelengye, vászon, kész fehértű, angol ruha-vászon, batiszt, kreton, zephyr.

Mosószékely férfiruha szövet
Óriási szőnyegraktár.

536

Ha köszvényben vagy csuzban szenved, ha rheumaticus bántalmak gyötrik, használja az orvosilag kipróbált s kiváló jónak elismert

Tölgyfa-balzsamot,

mely a legrövidebb idő alatt megszünteti s gyógyítja a legfájdalmasabb köszvényes vagy csuzos betegségeket, hát- és derékfájást, a kezek és lábak csuzos szagát.

A tölgyfa-balzsam a balzsamok királya,

mert hatása gyors s biztos. Mint lob- s daganatoszlító szer is páratlan!

Csak külsőleg használandó, egyszerű bekenés által.

Egy próba meggyőz arról, hogy a tölgyfa-balzsam legjobb szer a csúz, köszvény, rheuma, ülőidegzsébe (ischiás) ellen feltalált összes szerek között.

I üveg tölgyfa-balzsam ára: I korona 50 fillér.

Kapható:

22

Mihalovits Jenő gyógyszerárában Debreczenben.